

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE  
RADA NAUKOWA

ZESZYTY  
TEORETYCZNE  
RACHUNKOWOŚCI

Vol. 49, NUMER 2

WARSZAWA 2025

## Spis treści / Table of contents

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Halina Waniak-Michalak, Anna Szychta, <i>Od Zespołu Redakcyjnego</i><br>– Editorial .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 7   |
| Jacek Adamek, Małgorzata Solarz, <i>Determinants of artificial intelligence use by accounting practitioners from the perspective of the technology readiness and acceptance model (TRAM)</i><br>– Uwarunkowania wykorzystania sztucznej inteligencji przez praktyków rachunkowości – perspektywa modelu gotowości technologicznej i akceptacji technologii (TRAM) .....                                                        | 11  |
| Justyna Godawska Bartosz Rymkiewicz, <i>Warsaw Stock Exchange-listed companies' preparedness for sustainability reporting in accordance with Directive (EU) 2022/2464. An examination of management reports</i><br>– Przygotowanie spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie do raportowania zrównoważonego rozwoju zgodnie z dyrektywą (UE) 2022/2464. Badanie sprawozdań zarządu z działalności ..... | 37  |
| Małgorzata Macuda, Katarzyna Kobiela-Pionnier, <i>The double materiality principle and the sustainability reporting practices of Polish listed companies from the WIG30 Index</i><br>– Zasada podwójnej istotności a praktyki raportowania zrównoważonego rozwoju przez polskie spółki giełdowe z Indeksu WIG30 .....                                                                                                          | 63  |
| Grażyna Voss, Paweł Modrzyński, <i>Ewolucyjny charakter rachunkowości i zawodu księgowego</i><br>– The evolutionary nature of accounting and the accounting profession ...                                                                                                                                                                                                                                                     | 99  |
| Magdalena Wiercioch, <i>An assessment of computer-based accounting curricula at Polish economic universities in the context of technological changes</i><br>– Ocena programów nauczania rachunkowości komputerowej w polskich uczelniach ekonomicznych w kontekście zmian technologicznych .....                                                                                                                               | 127 |
| <b>Biogramy polskich myślicieli rachunkowości / Profiles of Polish accounting thinkers</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     |
| Marta Nowak, <i>Profesor Barbara Czarniawska – badaczka kompletna</i><br>– Professor Barbara Czarniawska – the accomplished researcher .....                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 145 |
| <b>W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |     |
| Ivana Perica, Tina Vuko, Slavko Šodan, <i>The (mis)alignment of financial reporting and non-financial reporting integrity</i><br>– Zgodność czy brak zgodności sprawozdawczości finansowej i integralności sprawozdawczości niefinansowej .....                                                                                                                                                                                | 161 |
| <b>Sprawozdanie z konferencji / Report on the conference</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |     |
| Jakub Karpiński, Oliwia Zielińska, XXXII Ogólnopolska Konferencja Naukowa <i>Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi. Technologie w rachunkowości i controllingu</i> , Szczecin, 8–9 maja 2025 roku                                                                                                                                                                                                               | 181 |

– XXXII Conference on Accounting in Business Management. Technologies in Accounting and Controlling held in Szczecin, May 8–9, 2025 .....

**Call for papers for the special issue of *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości (ZTR – The Theoretical Journal of Accounting)* in 2026: *Accounting's Expanded Horizon: Redefining Internal Practices for Organizational Flourishing* .....** 187

**Errata / Erratum .....** 193

**Informacje dla autorów .....** 199

**Instructions for authors .....** 217

## **Determinants of artificial intelligence use by accounting practitioners from the perspective of the technology readiness and acceptance model (TRAM)**

**JACEK ADAMEK, MAŁGORZATA SOLARZ**

### **Summary**

**Purpose:** The purpose of this paper is to assess the impact of dimensions of technology readiness (TR) on accounting office staff's intention to use artificial intelligence (AI), using the mediating factors of the technology's perceived usefulness (PU) and perceived ease of use (PEOU).

**Methodology/research approach:** The study was based on a purposive sample of 200 staff members of accounting offices in Poland. Structural equation modelling (SEM) was used to test the relationships between the TR personality dimensions and the cognitive dimensions (PU and PEOU) of the technology acceptance model (TAM).

**Findings:** The findings indicate that respondents' optimism affected the perceived usefulness of technology, while innovativeness affected the perceived ease of use of AI technologies. In addition, the cognitive dimensions of the TAM were confirmed to influence respondents' intention to use AI tools; thus, PU and PEOU mediate the relationship between TR dimensions and the intention to use technology.

**Research limitations/implications:** The study focuses on a limited number of accounting practitioners. Moreover, the basis for the analysis was only two TR moderators: PU and PEOU.

**Originality/value:** The article's integration of knowledge from psychology, management and technology fosters a holistic approach to the issue of adopting technological innovations such as AI. The adopted research perspective enriches the theoretical contribution to the literature by identifying factors in AI technology adoption among Polish accountants. It also facilitates the application of the research results in practice as it takes into account the organisational and individual context of this process. Furthermore, the content of the article and the analysis contained therein can provide valuable support to organisations planning to use AI technologies, allowing them to improve their implementation strategies by considering both technical and human aspects.

**Keywords:** artificial intelligence, accounting, technology readiness, technology acceptance, TRAM.

## Streszczenie

**Cel:** Celem artykułu jest ocena wpływu wymiarów gotowości technologicznej (TR) na zamiar użycia sztucznej inteligencji (AI) przez pracowników biur rachunkowych, przy wykorzystaniu czynników pośredniczących w postaci postrzeganej użyteczności (PU) oraz łatwości użycia (PEOU) tej technologii.

**Metodyka/podejście badawcze:** Badanie oparto na celowej próbie, obejmującej 200 przedstawicieli biur rachunkowych w Polsce. Wykorzystując modelowanie równań strukturalnych (SEM) przetestowano relacje właściwe dla modelu TRAM, zachodzące między wymiarami gotowości technologicznej TR (tj. optymizmem, innowacyjnością, dyskomfortem i niepewnością) a wymiarami poznawczymi modelu akceptacji technologii TAM (PU i PEOU).

**Wyniki:** Wyniki badań wskazują, że optymizm respondentów wpływa na postrzeganą użyteczność, a innowacyjność na postrzeganą przez nich łatwość użycia technologii AI. Dodatkowo potwierdzono, że wymiary poznawcze TAM wpływają na intencje użycia narzędzi AI, a więc PU i PEOU pośredniczą w związku między wymiarami gotowości technologicznej a zamiarem wykorzystania tej technologii.

**Ograniczenia/implikacje badawcze:** Badanie skupia się na ograniczonej liczbie praktyków rachunkowości, ponadto podstawą prowadzonych analiz były tylko dwa moderatory TR tj. PU i PEOU.

**Originalność/wartość:** Zawarta w artykule integracja wiedzy z zakresu psychologii, zarządzania i technologii, sprzyja holistycznemu ujęciu zagadnienia adopcji innowacji technologicznej, jaką jest AI. Przyjęta perspektywa badawcza wzbogaca teoretyczny wkład w literaturę, dotyczącą identyfikacji czynników adopcji technologii AI, przez polskich księgowych oraz ułatwia zastosowanie wyników badań w praktyce, ponieważ uwzględnia organizacyjny i indywidualny kontekst tego procesu. Ponadto treść artykułu i zawarte w nim analizy mogą stanowić cenne wsparcie dla organizacji planujących wykorzystanie technologii AI, pozwalając na doskonalenie strategii wdrożeniowych poprzez uwzględnienie zarówno ich aspektów technicznych, jak i ludzkich.

**Słowa kluczowe:** sztuczna inteligencja, rachunkowość, gotowość technologiczna, akceptacja technologii, TRAM.

## Warsaw Stock Exchange-listed companies' preparedness for sustainability reporting in accordance with Directive (EU) 2022/2464. An examination of management reports

JUSTYNA GODAWSKA, BARTOSZ RYMKIEWICZ

### Abstract

**Purpose:** The aim of the study is to evaluate the preparedness of companies listed on the Warsaw Stock Exchange (WSE) for sustainability reporting (SR) issues resulting from the transposition of Directive (EU) 2022/2464 and to determine the factors that influence this.

**Methodology/approach:** The analysis covers disclosures in the management reports of 60 listed companies from the WIG30 and mWIG40 indices for 2023. SR preparedness was assessed using three disclosure indices that quantify the extent and detail of reported information: one that focuses on required narrative information, another on key performance

indicators (KPIs), and a combined index. The preparedness was classified into three levels – low ( $\leq 50\%$ ), medium (51–75%), and high ( $> 75\%$ ) – depending on the disclosure index value. To examine the relationship between SR preparedness and selected corporate characteristics, regression models were estimated using the ordinary least squares method.

**Findings:** The overall preparedness of SR provided by the companies in accordance with the requirements of Directive (EU) 2022/2464 can be considered low. Most companies exhibit significant shortcomings in both narrative disclosures and key performance indicators. Larger companies, companies with prior experience in integrated reporting, and those operating in environmentally sensitive industries are better prepared to meet the Directive's requirements. However, no significant relationship was identified between profitability and SR preparedness.

**Research limitations/implications:** The results indicate the need for policymakers to provide targeted SR support for smaller enterprises, for example, in the form of training programs.

**Originality/value:** The study provides the first empirical evidence regarding the level of preparedness of WSE-listed companies for reporting in accordance with the new regulations. Unlike previous studies that focused on Directive 2014/95/EU and Sustainable Development Goals, the article takes into account the significant changes resulting from the new directive. The article makes a significant contribution to understanding companies' readiness for SR, which is especially important in the context of changing EU regulations and increasing stakeholder expectations.

**Keywords:** sustainability reporting, Directive (EU) 2022/2464, Warsaw Stock Exchange-listed companies, content analysis, sustainability reporting practice.

## Streszczenie

**Cel:** Celem artykułu jest ocena przygotowania spółek giełdowych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych (GPW) w Warszawie do raportowania zrównoważonego rozwoju (ZR) wynikającego z wdrożenia dyrektywy (UE) 2022/2464 oraz określenie czynników wpływających na to przygotowanie.

**Metodyka/podejście badawcze:** Analiza obejmowała ujawnienia zawarte w sprawozdaniach zarządu z działalności 60 notowanych spółek z indeksów WIG30 i mWIG40 za 2023 rok. Przygotowanie do raportowania ZR oceniono przy użyciu trzech indeksów ujawnień, które kwantyfikują zakres i szczegółowość przekazywanych informacji: jednego skupiającego się na wymaganych informacjach narracyjnych, drugiego na kluczowych wskaźnikach efektywności (KPI) oraz indeksu łączonego. Stopień przygotowania podzielono na trzy poziomy: niski ( $\leq 50\%$ ), średni (51–75%) i wysoki ( $> 75\%$ ), w zależności od wartości indeksu ujawnień. W celu zbadania zależności poziomu przygotowania do raportowania zrównoważonego rozwoju od wybranych cech przedsiębiorstw oszacowano modele regresji przy zastosowaniu metody najmniejszych kwadratów.

**Wyniki:** Ogólny poziom ujawnień dotyczących ZR dostarczonych przez analizowane spółki zgodnie z wymogami dyrektywy (UE) 2022/2464 można uznać za niski. Większość spółek wykazuje istotne braki zarówno w ujawnieniach narracyjnych, jak i kluczowych wskaźnikach efektywności. Lepsze przygotowanie do spełnienia wymogów dyrektywy wykazują większe spółki, spółki mające wcześniejsze doświadczenie w raportowaniu zintegrowanym oraz te działające w branżach wrażliwych środowiskowo. Nie stwierdzono jednak istotnej zależności między rentownością a stopniem przygotowania do raportowania w zakresie zrównoważonego rozwoju.

**Ograniczenia/implikacje badawcze:** Wyniki wskazują na potrzebę zapewnienia przez decydentów ukierunkowanego wsparcia dla mniejszych przedsiębiorstw w zakresie raportowania ZR, na przykład w postaci programów szkoleniowych.

**Oryginalność/wartość:** Badanie dostarcza **pierwszych empirycznych dowodów** na temat stopnia gotowości spółek notowanych na GPW do raportowania zgodnie z nowymi regulacjami. W przeciwieństwie do wcześniejszych badań, które koncentrowały się na **dyrektywie 2014/95/UE oraz Celach Zrównoważonego Rozwoju**, w artykule uwzględnia się **znaczące zmiany** wynikające z nowej dyrektywy. Artykuł wnosi istotny wkład w zrozumienie gotowości spółek do raportowania ZR, co ma znaczenie w kontekście zmieniających się regulacji unijnych i rosnących oczekiwań interesariuszy.

**Słowa kluczowe:** raportowanie zrównoważonego rozwoju, dyrektywa (UE) 2022/2464, spółki z Giełdy Papierów Wartościowych, analiza treści, praktyka raportowania zrównoważonego rozwoju.

## The double materiality principle and the sustainability reporting practices of Polish listed companies from the WIG30 Index

MAŁGORZATA MACUDA, KATARZYNA KOBIELA-PIONNIER

### Abstract

**Purpose:** The purpose of the paper is to investigate whether Polish issuers applied the double materiality principle when preparing their reports before implementation of the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) became mandatory, and if so, whether they disclosed the double materiality assessment process and at what level.

**Methodology/approach:** The research sample consists of the 30 largest Polish companies listed on the Warsaw Stock Exchange (WIG30 Index). The qualitative content analysis and document analysis of their ESG/CSR/sustainable/non-financial reports for the year 2023 were applied.

**Findings:** Seven companies (23%) already conducted double materiality assessment in accordance with the new EU regulations. Of this group, only one company made full required disclosures, which in the case of the planned preparation of an ESG report in the digital ESEF format would also allow it to perform full tagging with the ESRS XBRL taxonomy. The remaining six companies included four out of the eight mandatory aspects in their double materiality assessment process, as specified in ESRS 2. Three companies (10%) indicated that they had started the double materiality assessment process and described what was done in 2023 and what is planned for the next year. The majority (20 companies; 67%) continued their existing approach to materiality in accordance with the Non-Financial Reporting Directive (NFRD).

**Research limitations/implications:** The research sample was limited to the 30 largest companies listed on the regulated market in one country.

**Originality/value:** The study contributes to the growing literature on the double materiality approach as the basis for sustainability disclosures by offering empirical insights into how Polish listed companies actually apply the double materiality principle in sustainability reporting. The analysed companies were categorised into four groups: *Early birds*, *Seekers*, *Claimers*, and *Deadline-driven adopters*. Within the first group, differences in the level of double materiality disclosures were noticed and a leading company was identified. Its disclosures were assessed in the context of the planned ESRS XBRL taxonomy.

**Keywords:** double materiality, sustainability reporting, Polish listed companies, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), European Sustainability Reporting Standards (ESRS), ESRS XBRL taxonomy.

## Streszczenie

**Cel:** Celem artykułu jest zbadanie, czy polscy emitenci zastosowali zasadę podwójnej istotności przy sporządzaniu swoich raportów jeszcze przed obowiązkowym wdrożeniem dyrektywy w sprawie sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD), a jeśli tak, to czy ujawnili proces oceny podwójnej istotności i na jakim poziomie.

**Metodyka/podejście badawcze:** Próba badawcza składa się z 30 największych polskich spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (Indeks WIG30). Przeanalizowano treści ich raportów ESG/CSR/zrównoważonego rozwoju/niefinansowych za 2023 rok, stosując jakościową analizę treści i analizę dokumentów.

**Wyniki:** Siedem spółek (23%) przeprowadziło analizę podwójnej istotności zgodnie z nowymi przepisami. Z tej grupy jedynie jedna spółka dokonała pełnych wymaganych ujawnień w tym zakresie, co w przypadku planowanego sporządzania raportu ESG w cyfrowym formacie ESEF pozwoliłoby jej także dokonać pełnego tagowania taksonomią ESRS XBRL. Pozostałe sześć spółek uwzględniło w swoim procesie oceny podwójnej istotności cztery z ośmiu obowiązkowych aspektów zawartych w ESRS 2. Trzy podmioty (10%) wskazały, że rozpoczęły proces oceny podwójnej istotności oraz opisały działania zrealizowane w 2023 r. i te zaplanowane na następny rok. Zdecydowana większość badanych spółek – 20 (67%) kontynuowała dotychczasowe podejście do istotności zgodnie z dyrektywą w sprawie sprawozdawczości niefinansowej (NFRD).

**Ograniczenia/implikacje badawcze:** Próba badawcza została ograniczona do 30 największych spółek notowanych na rynku regulowanym w jednym kraju.

**Oryginalność/wartość:** Badanie przyczynia się do rosnącej literatury na temat podejścia podwójnej istotności jako podstawy ujawnień dotyczących zrównoważonego rozwoju, dostarczając empirycznego spojrzenia na faktyczne stosowanie zasady podwójnej istotności w praktykach raportowania zrównoważonego rozwoju przez polskich emitentów. Dokonano podziału analizowanych jednostek na cztery grupy: *Early birds*, *Seekers*, *Claimers* oraz *Deadline-driven adopters*. Dostrzeżono zróżnicowanie poziomu ujawnień w zakresie ustalania podwójnej istotności w pierwszej grupie oraz wskazano ich lidera. Dokonano oceny jego ujawnień w kontekście projektowanej taksonomii ESRS XBRL.

**Słowa kluczowe:** podwójna istotność, raportowanie zrównoważonego rozwoju, polskie spółki giełdowe, dyrektywa ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD), europejskie standardy sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju (ESRS), taksonomia ESRS XBRL.

## Ewolucyjny charakter rachunkowości i zawodu księgowego

GRAŻYNA VOSS, PAWEŁ MODRZYŃSKI

## Streszczenie

**Cel:** Celem artykułu jest analiza ewolucji zawodu księgowego w kontekście współczesnych wyzwań technologicznych, społecznych i regulacyjnych oraz próba identyfikacji kluczowych determinant zmian w tej profesji na podstawie przeglądu literatury i badania ankietowego.

**Metodyka/podejście badawcze:** Artykuł opiera się na przeglądzie literatury z zakresu rachunkowości oraz analizie wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród członków Stowarzyszenia Księgowych w Polsce. Zastosowano podejście mieszane, łączące teoretyczne analizy z empirycznymi wnioskami.

**Wyniki:** Badania potwierdziły, że zawód księgowego ewoluuje pod wpływem cyfryzacji, globalizacji i zmieniających się ram regulacyjnych. Kluczową rolę odgrywają nowe technologie, takie jak *blockchain*, systemy oparte na planowaniu zasobów przedsiębiorstwa (*Enterprise Resource Planning* – ERP) oraz raportowanie niefinansowe obejmujące: środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny (*Environmental, Social, and Governance* – ESG), które redefiniują tradycyjne funkcje księgowego i przesuwają je w stronę bardziej strategicznych zadań. Badanie ankietowe wykazało również, że etyka zawodowa i kompetencje interdyscyplinarne są fundamentalne dla współczesnych księgowych.

**Ograniczenia i implikacje:** Ograniczeniem badania była niereprezentatywność próby oraz koncentracja na polskim środowisku rachunkowym. Wyniki sugerują potrzebę dalszych badań porównawczych na poziomie międzynarodowym, szczególnie w kontekście harmonizacji przepisów i rozwoju technologii.

**Originalność/wartość:** Artykuł wnosi wkład do literatury z zakresu rachunkowości, łącząc analizę technologicznych, społecznych i regulacyjnych determinant z perspektywą etyczną i interdyscyplinarną. Podkreśla również znaczenie adaptacji do nowych technologii i zmieniających się oczekiwań społecznych.

**Słowa kluczowe:** rachunkowość, księgowy, cyfryzacja, raportowanie ESG, przegląd literatury.

## Abstract

**Purpose:** The aim of the article is to analyze the evolution of the accounting profession in the context of contemporary technological, social, and regulatory challenges, as well as to identify key determinants of these changes based on a literature review and survey analysis.

**Methodology/approach:** The study employs a mixed-method approach, combining a literature review in the field of accounting with an analysis of survey results collected from members of the Polish Association of Accountants. This approach integrates theoretical insights with practical findings.

**Findings:** The research highlights that the accounting profession is evolving under the influence of digitization, globalization, and changing regulatory frameworks. Key drivers include technologies such as blockchain, ERP systems, and ESG reporting, which redefine traditional accounting roles and emphasize strategic tasks. The surveys also revealed that professional ethics and interdisciplinary competencies are crucial for modern accountants.

**Research limitations/implications:** The study's limitations include the non-representative nature of the sample and its focus on the Polish accounting environment. The findings suggest a need for further comparative research at the international level, particularly in the context of regulatory harmonization and technological advancements.

**Originality/value:** This article makes a unique contribution to the field of accounting by integrating an analysis of technological, social, and regulatory determinants with an ethical and interdisciplinary perspective. It emphasizes the importance of adapting to new technologies and evolving societal expectations.

**Keywords:** accounting, accountant, digitization, ESG reporting, literature review.

## An assessment of computer-based accounting curricula at Polish economic universities in the context of technological changes

MAGDALENA WIERCIOCH

## Abstract

**Purpose:** The aim of the article is to comprehensively assess the digital tools used in accounting curricula at the largest Polish economic universities in the context of the dynamic

technological changes taking place in the economy and in the labor market. The analysis includes both the formal content of the study plans and students' opinions on their preparation for work using financial and accounting software.

**Methodology/approach:** The study analyzes the content of publicly available study plans at five leading economic universities in Poland and a survey among their students. The focus was on the number, availability and substantive scope of subjects implemented using financial and accounting software. The analysis was supplemented by an interpretation of qualitative responses from students on the level of digitalization of accounting education.

**Findings:** The results indicate a low number of computer-based subjects in the study programs, especially at the basic level, and limited access to detailed syllabuses. Students perceive the curricula as not adapted to the requirements of the digital labor market and report the need for greater integration of modern technologies.

**Research limitations/implications:** The study is limited by its pilot nature and the availability of data only from open sources. The results may not reflect the full diversity of didactic approaches on a national scale.

**Originality/value:** The article fills an important research gap by providing empirical evidence of the integration of computer technologies in accounting education in Poland. It indicates specific areas requiring program intervention and the development of teaching staff competencies.

**Keywords:** accounting, study program, digitalization of education, accounting software, ERP, higher education, accounting didactics.

## Streszczenie

**Cel:** Celem artykułu jest kompleksowa ocena komputerowych komponentów programów nauczania rachunkowości na największych polskich uczelniach ekonomicznych w świetle dynamicznych zmian technologicznych zachodzących w gospodarce i na rynku pracy. Analizie poddano zarówno formalną zawartość planów studiów, jak i opinie studentów na temat ich przygotowania do pracy z wykorzystaniem oprogramowania finansowo-księgowego.

**Metodyka/podejście badawcze:** W badaniu zastosowano analizę treści dostępnych publicznie planów studiów w pięciu wiodących uczelniach ekonomicznych w Polsce oraz badanie ankietowe wśród ich studentów. Skupiono się na liczbie, dostępności i zakresie merytorycznym przedmiotów realizowanych z wykorzystaniem oprogramowania finansowo-księgowego. Analizę uzupełniono o interpretację jakościowych odpowiedzi studentów na temat poziomu cyfryzacji kształcenia rachunkowości.

**Wyniki:** Wyniki wskazują na niską liczbę komputerowych przedmiotów w programach studiów, zwłaszcza na poziomie podstawowym, oraz na ograniczony dostęp do szczegółowych sylabusów. Studenci postrzegają programy nauczania jako niedostosowane do wymogów cyfrowego rynku pracy i zgłaszają potrzebę większej integracji nowoczesnych technologii.

**Ograniczenia/implikacje badawcze:** Ograniczeniem badania jest pilotażowy charakter oraz dostępność danych jedynie z otwartych źródeł. Wyniki mogą nie odzwierciedlać pełnej różnorodności podejść dydaktycznych w skali krajowej.

**Originalność/wartość:** Artykuł uzupełnia istotną lukę badawczą, dostarczając empirycznej wiedzy na temat integracji technologii komputerowych w edukacji rachunkowości w Polsce. Wskazuje konkretne obszary wymagające interwencji programowej oraz rozwoju kompetencji kadry dydaktycznej.

**Słowa kluczowe:** rachunkowość, program studiów, cyfryzacja edukacji, oprogramowanie księgowe, ERP, szkolnictwo wyższe, dydaktyka rachunkowości.

# Biogramy polskich myślicieli rachunkowości / Profiles of Polish accounting thinkers

---

## Profesor Barbara Czarniawska – badaczka kompletna

MARTA NOWAK

### Streszczenie

**Cel:** Celem artykułu jest zaprezentowanie życiorysu oraz dorobku naukowego profesor Barbary Czarniawskiej (1948–2024).

**Metodyka/podejście badawcze:** Tekst zawiera biogram i ma charakter przeglądowy. Dokonano studium literatury naukowej, instytucjonalnych stron internetowych, analizy wskaźników bibliometrycznych oraz danych biograficznych i narracji autobiograficznej.

**Wyniki:** Zarówno życiorys, jak i dorobek profesor Barbary Czarniawskiej wskazują, iż można ją uznać za badaczkę kompletną, jej dokonania naukowe mogą stanowić inspirację dla badaczy rachunkowości prowadzących badania w nurcie interdyscyplinarnym.

**Oryginalność/wartość:** Artykuł przybliży sylwetkę niedawno zmarłej, znamienitej, cieszącej się międzynarodową sławą polskiej badaczki, i jest zachętą do podejmowania badań interdyscyplinarnych w obszarze rachunkowości

**Słowa kluczowe:** Barbara Czarniawska, rachunkowość, interdyscyplinarne badania rachunkowości, księgowi, feminizm, narratologia, *shadowing*.

### Abstract

**Purpose:** The purpose of the study is to present the biography of Professor Barbara Czarniawska (1948-2024) and her scientific contributions.

**Methodology/approach:** The paper is a biographical review that draws on an analysis of the scientific literature, institutional websites, bibliometric indicators, biographical data, and autobiographical narratives.

**Findings:** The biography and scholarly contributions of Professor Barbara Czarniawska demonstrate that she was an accomplished researcher. Her work can serve as an inspiration for accounting researchers who conduct interdisciplinary research.

**Originality/value:** This paper acquaints Polish accounting scholars with the legacy of the recently departed, internationally acknowledged Polish researcher, with the aim of encouraging them to pursue interdisciplinary research.

**Keywords:** Barbara Czarniawska, accounting, interdisciplinary accounting research, accountants, feminism, narratology, *shadowing*.

# W kierunku umiędzynarodowienia /Towards internationalization

---

## The (mis)alignment of financial reporting and non-financial reporting integrity

IVANA PERICA, TINA VUKO, SLAVKO ŠODAN

### Abstract

**Purpose:** By linking verified non-compliance of financial outcomes disclosures with non-verified disclosures of information related to social and environmental outcomes, we can assess their relationship and gain insight into the potential incentives driving Environmental, Social and Governance (ESG) disclosures. The aim of this study is to assess the credibility of non-financial reporting by examining whether companies that demonstrate greater compliance with ESG disclosure requirements also place more emphasis on "true and fair" or "fair" financial reporting.

**Methodology/approach:** The study analyzed a sample of listed companies for the period from 2019 to 2022, using a logistic regression with a modified audit opinion as the outcome variable and the ESG score as the primary explanatory variable.

**Findings:** The results show a negative relationship between ESG disclosure scores and modified audit opinions, suggesting that companies with lower ESG disclosure scores are more likely to receive a modified audit opinion. Companies with higher ESG scores are less likely to receive a modified audit opinion than other companies. In addition to ESG scores, a modified audit opinion is also significantly related to the Big Four, profitability and solvency.

**Research limitations/implications:** Our research sample is limited to the Croatian capital market with a relatively small number of observations, and the ESG score measurement is based on the methodology of the Croatian Financial Services Supervisory Authority, which is applicable to the Croatian environment. The generalization of our results should, therefore, be taken with caution.

**Originality/value:** Given the relatively high frequency of modified audit opinions in our institutional setting, we are able to estimate the association between ESG performance and modified audit opinion more accurately than in alternative settings where modified audit opinions related to non-compliance with accounting standards are rather rare. In addition, this study contributes to the existing literature by examining how ESG disclosure compliance is related to the audit opinion in an environment where firms do not face potentially severe financial consequences of a modified audit opinion.

**Keywords:** non-financial reporting, financial reporting, audit opinions, ESG disclosures, financial reporting quality, modified audit opinion.

### Streszczenie

**Cel:** Łącząc zweryfikowane niezgodności ujawnień wyników finansowych z niezweryfikowanymi ujawnieniami informacji związanych z wynikami społecznymi i środowiskowymi, możemy ocenić ich związek i uzyskać wgląd w potencjalne zachęty napędzające ujawnienia ESG. Celem artykułu jest ocena wiarygodności sprawozdawczości niefinansowej poprzez

zbadań, czy firmy, które w większym stopniu przestrzegają wymogów dotyczących ujawniania ESG, kładą większy nacisk na „prawdziwą i uczciwą” lub „uczciwą” sprawozdawczość finansową.

**Metodyka/podejście badawcze:** W badaniu przeanalizowano próbę notowanych spółek w okresie od 2019 do 2022 roku, stosując regresję logistyczną ze zmodyfikowaną opinią jako zmienną wynikową i wynikiem ESG jako głównym predyktorem zainteresowania.

**Wyniki:** Wyniki pokazują negatywny związek między ujawnieniami ESG a zmodyfikowanymi opiniami audytorskimi, co sugeruje, że firmy z niższymi wynikami ujawnień ESG częściej otrzymują zmodyfikowaną opinię audytorską. Firmy z wyższymi wynikami ESG rzadziej otrzymują zmodyfikowaną opinię audytorską niż inne firmy. Oprócz wyników ESG zmodyfikowana opinia audytorska jest również istotnie związana z wielką czwórka, rentownością i wypłacalnością.

**Ograniczenia/implikacje badawcze:** Próba badawcza jest ograniczona do chorwackiego rynku kapitałowego z relatywnie niewielką liczbą obserwacji, a pomiar wyników ESG opiera się na metodyce Chorwackiego Urzędu Nadzoru Usług Finansowych, która ma zastosowanie w środowisku chorwackim. Dlatego należy zachować ostrożność przy uogólnianiu naszych wyników.

**Oryginalność/wartość:** Biorąc pod uwagę stosunkowo wysoką częstotliwość modyfikowanych opinii audytorskich w naszym otoczeniu instytucjonalnym, jesteśmy w stanie oszacować związek między wynikami ESG a zmodyfikowaną opinią audytorską dokładniej niż w alternatywnych warunkach, w których zmodyfikowane opinie związane z niezgodnością ze standardami rachunkowości są raczej rzadkie. Ponadto artykuł stanowi wkład w istniejącą literaturę przedmiotu, ponieważ zawiera analizę, w jaki sposób zgodność z ujawnieniami ESG jest powiązana z opinią audytorską w środowisku, w którym firmy nie ponoszą potencjalnie poważnych konsekwencji finansowych wydania przez biegłego rewidenta zmodyfikowanej opinii.

**Słowa kluczowe:** sprawozdawczość niefinansowa, sprawozdawczość finansowa, opinie audytorskie, ujawnienia ESG, jakość sprawozdawczości finansowej, zmodyfikowana opinia audytora.

## Sprawozdanie z konferencji / Report on the conference

---

### XXXII Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi. Technologie w rachunkowości i controllingu* Szczecin, 8–9 maja 2025 roku

JAKUB KARPIŃSKI, OLIWIA ZIELIŃSKA

### Streszczenie

Tekst zawiera sprawozdanie z konferencji naukowej zorganizowanej przez Katedrę Rachunkowości Uniwersytetu Szczecińskiego w dniach 8–9 maja 2025 roku w Szczecinie. Konferencja w ramach cyklu *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*

pod hasłem przewodnim *Technologie w rachunkowości i controllingu* dotyczyła najnowszych technologii w doskonaleniu procesów rachunkowości, raportowania i controllingu oraz ich wpływu na efektywność i innowacyjność jednostek gospodarczych. W trakcie sesji plenarnych toczyły się dyskusje między uznanymi przedstawicielami świata biznesu i nauki. Równolegle podczas sesji posterowej zaprezentowano kilkanaście posterów/plakatów naukowych. Konferencja stanowiła platformę integracji środowiska naukowego i praktyków, stwarzając przestrzeń do wielowymiarowej dyskusji na temat kierunków rozwoju oraz przyszłości technologii w tej dziedzinie.

## **Abstract**

The text contains a report on a scientific conference organised by the Chair of Accounting at the University of Szczecin from 8 to 9 May 2025 in Szczecin. The conference in the *Accounting in Business Management* cycle, under the motto, *Technologies in Accounting and Controlling*, addressed the latest technologies in improving accounting, reporting and controlling processes and their impact on the efficiency and innovation of business units. Plenary sessions featured discussions between renowned representatives from business and academia. In parallel, a dozen scientific posters were presented during the poster session. The conference provided a platform for the integration of the scientific community and practitioners, creating a space for a multidimensional discussion on the directions of development and the future of technology in this field.